

Introductie

Het begrip New Towns ('Nieuwe Steden') is in de ruimtelijke planning gereserveerd voor een bijzonder type stedelijke ontwikkeling dat aan bepaalde kenmerken voldoet en met behulp daarvan redelijk nauwkeurig te omschrijven valt: de min of meer onafhankelijke nieuwe stad van enige omvang die op afstand van bestaande steden is gesticht.

Nieuwe stedelijke invlechtingen in bestaande oudere stedelijke omgevingen (New Town in Town) of grote stedelijke uitbreidingen aan de randen van de grote steden worden in de Europese praktijk over het algemeen aangeduid als stedelijke vernieuwing en behoren dus niet tot het kennisobject New Town.

Op de volgende pagina's volgt een beknopte introductie over 'Nieuwe Steden'.

In Almere is het International New Town Institute gevestigd. De site bevat o.a. een interactieve New Towns wereldkaart.

Wat is eigenlijk een nieuwe stad?

Elke stad is in feite eens een nieuwe stad geweest. Nieuwe steden zijn dus van alle tijden.

Het begon ooit met hollen in bergwanden als beschutting tegen het klimaat, hutten in de oerwouden en tenten op de vlakten, iglo's op het ijs en paalwoningen in het water. Waar volken bleven trekken als nomaden, bleven het hutten en tenten gemaakt van gemakkelijk verplaatsbaar materiaal als takken en doeken, zoals bij de Indianen in Amerika en de Bedoeïenen in Noord-Afrika. Zij bouwen dus eigenlijk telkens opnieuw een nieuwe stad op. Maar op plaatsen waar de rivieren scheepvaart - en dus handel-mogelijk maakten, ontstonden vaste nederzettingen, evenals op snijpunten van wegen en op plaatsen waar vruchtbare grond productieve landbouw en het houden van vee bevorderde.

Deze eerste nederzettingen waren aanvankelijk eenvoudig van opbouw: een paar simpele huizen aan de rivier, op de hogere gronden en rond het kruispunt van wegen. Later werden sommige huizen groter en rijker uitgevoerd, ten teken van groeiende rijkdom en macht. Het bouwen in steen, natuursteen en gebakken stenen, maakten de huizen en andere gebouwen sterker en duurzamer en zo ontstonden de eerste echte steden.



Paalwoningen in de Bodensee.

De bevolking in deze steden nam toe omdat de stad bescherming bood tegen de veelal nog woeste buitenwereld en omdat handel en nijverheid in de stad beter mogelijk was dan daarbuiten. De opbouw en ontwikkeling van deze steden nam vele decennia in beslag en soms ook vele eeuwen. Men kan dan ook bezwaarlijk spreken van nieuwe steden. Er wordt dan weliswaar voortdurend iets nieuws toegevoegd, maar de stad zelf is dan toch al min of meer oud te noemen. Het meest bijzonder aan het verschijnsel stad was dat het niet alleen woningen waren die het beeld bepaalden, maar ook een veelheid aan andere gebouwen ten behoeve van de stedelijke voorzieningen, zoals molens, kerken, scholen, winkels, bedrijven, ziekenhuizen, kazernes en zo meer. De groeiende welvaart ging gepaard met het ontstaan van een grote verscheidenheid aan beroepen en bedrijven, en universiteiten die als kenniscentra voor de zich ontwikkelende samenlevingen gingen functioneren. Sommige van de oude nederzettingen ontwikkelden zich in het geheel niet tot stad en bleven klein en dorps. Anderen echter werden grotere steden en sommigen daaronder werden ware metropolen: wereldsteden.



Hiroshima: vernield en herbouwd.



Interessant is ook dat hele stedelijke geschiedenis van de mensheid opkomt en ondergang van dergelijke steden laat zien. Soms werden zij getroffen door natuurgeweld van aardbevingen of overstromingen, dan weer werden zij verwoest door brand of oorlogsgeweld en soms ook vloeide het leven uit de stad door verzanding of verlegging van de rivier waaraan zij gebouwd waren of doorverlammende maatregelen van vorsten en andere machthebbers.

Bijvoorbeeld door het verbod om handel te drijven of (te) zware belastingen. Maar soms ook weten wij gewoonweg niet waarom een eens zo belangrijke stad compleet is ingeschrumpeld en zonder betekenis is geworden. Hoe dit ook zij, de hele menselijke geschiedenis door zijn de mensen telkens weer bezig geweest zich nieuwe steden te bouwen, tot op de dag van vandaag.

En het is opmerkelijk dat daarbij steeds opnieuw werd geprobeerd uit te vinden hoe een praktische of ook ideale stad eruit zou kunnen zien. Vanaf Plato via de Middeleeuwen en de Renaissance tot in onze tijd is een bonte stoet filosofen, architecten, filantropen, kunstenaars en wetenschappers bezig geweest zich een ideale stad voor te stellen, te ontwerpen en soms ook daadwerkelijk te realiseren. Hierover in het

volgende meer.

Hoewel dus alle steden per definitie eens nieuw moet zijn geweest wordt het begrip nieuwe stad toch gereserveerd voor een bijzonder type stad, namelijk een stedelijke nederzetting die in zijn eerste jaren niet organisch is gegroeid, maar volgens een bepaald patroon vooraf is ontworpen en als zodanig planmatig en als zelfstandige eenheid is gesticht.

Wat voor soort nieuwe steden zijn er ?

De eerste echte nieuwe steden, dus steden die als een complete nieuwe stad zijn ontworpen en in betrekkelijk korte tijd zijn opgebouwd, zijn van oudsher vooral militaire steden. Anders gezegd, steden met een functie voor –meestal- verdediging van een gebied of een belang van de machthebbers. Vaak ging dat samen met een handelsfunctie voor deze steden, als verzamelplaats voor mensen en goederen.

Dat gold bijvoorbeeld in de vroege oudheid voor steden in het land van de Eufraat en Tigris (het huidige Irak) waar zich een rijke vroege beschaving kon ontwikkelen die men wilde verdedigen tegen aanvallers. Ook de uit de kampementen en garnizoensplaatsen van de Romeinen groeiden steden, evenals uit de forten en vestingen die de Europese koloniale machten later in Zuid- en Noord-Amerika en Azië stichten.



Vestingstad Naarden

Ook de geschiedenis van de landen zelf heeft overal in de wereld grote en kleine vestingsteden en fortificaties voortgebracht die een duidelijke stedelijke functie kregen. In ons eigen land is dat bijvoorbeeld een vestingstad als Grave aan de Maas of Geertruidenberg en Naarden.

De stedengeschiedenis laat ook nieuwe steden zien die een duidelijke religieuze functie hebben, of een sterk ceremoniële betekenis voor de uitoefening van de centrale macht in een land, zoals het Kremlin in Moskou of de Verboden Stad in Beijing. Al deze steden hebben dus een min of meer praktische betoel. Ze dienen militaire doelen, ondersteunen en beveiligen de belangen van kooplieden en machthebbers,

functioneren als religieus centrum of zijn bedoeld als fortificaties van waaruit kolonisatie van gebieden kan plaatsvinden.

Maar in de loop van de geschiedenis worden er ook vanuit een heel ander gezichtspunt ideeën voor nieuwe steden ontwikkeld en wel door economen, filosofen, filantropen en kunstenaars. Zij zien de stichting van nieuwe steden als een mogelijkheid om nieuwe samenlevingsvormen te laten ontstaan,

waarin de mensen op een nieuwe manier worden gehuisvest en op een ideale (= vreedzame en gelukkige) manier met elkaar samen kunnen leven.

Een beroemd voorbeeld van zo'n nieuwe stad is de ideale stad die de filosoof Thomas More in het jaar 1516 ontwierp en die hij de veelzeggende naam Utopia meegaf, letterlijk "Goedwereld / Nergenswereld". Deze naam is bekend geworden voor alles wat heel mooi en goed is, maar alleen in de fantasie bestaat.

Dit Utopia is een van de bekendste ideeën geworden, maar het is bepaald niet de enige in zijn soort. Er zijn ook andere denkers geweest die ideale steden hebben ontworpen, en een enkeling daarvan zag ook iets van zijn voorstellen daadwerkelijk gerealiseerd. Zo werd omstreeks 1780 in

het oosten van Frankrijk nabij de stad Arc et Senans door de architect Ledoux een nieuwe zoutfabriek gerealiseerd met daaromheen moderne woningen voor de arbeiders en een gemeenschapsruimte.

In Engeland werd in de achttiende eeuw door de zeepfabrikant Lever in een nieuw dorp gebouwd (Port Sunlight) voor de werknemers in zijn fabriek, zoals ook de katoenfabrikant Owen deed met het dorp New Lanark in Schotland.



Zoutfabriek nabij Arc et Senans

En ook in Nederland raakten sommige fabrikanten door deze voorbeelden bewogen, zoals bijvoorbeeld de gistfabrikant Van Marken met zijn Agnetapark in Delft en het Heveadorp van de gelijknamige rubberfabriek. Het ligt natuurlijk voor de hand dat de gedachte om geheel nieuwe steden op een moderne manier tot stand te brengen juist ook in de 'nieuwe wereld', dus Amerika, sterk tot de verbeelding sprak. In feite waren daar alle steden min of meer 'nieuw', maar de idee om dit sterk planmatig volgens een vast ontwerp te laten gebeuren werd toch pas serieus uitgewerkt door een uit Frankrijk overgekomen architect. P.C. L'Enfant ontwierp rond 1800 modellen voor Chicago en San Francisco.

Deze ontwerpen zouden de opmaat vormen voor de latere City Beautiful beweging, omdat ze het stedelijk schoon centraal stelden in monumentale lanen en bouwblokken met fraaie straatwanden. Een beetje als in Parijs eerder door Hausmann was gedaan, die de Parijse wirwar van middeleeuwse straatjes en pleintjes aan de kant schoof door de brede boulevards en grote pleinen, die Parijs nu zo kenmerken.

In Nederland vond deze nieuwe aanpak van steden navolging in de persoon van H.P. Berlage die soortgelijke ideeën voor Amsterdam-Zuid ontwikkelde: monumentale bouwblokken met fraaie straatwanden en pleinen.

De geboorte van de New Town



Plan van Howard's tuinstad

Inmiddels kwam er weer een nieuwe gedachte voor de nieuwe stad op. In Engeland werd in 1902 een boek over nieuwe stedenbouw gepubliceerd van de hand van Ebenezer Howard. Hij gaf zijn boek de titel "Garden Cities of Tomorrow", met de veelzeggende ondertitel "A Peaceful Path to Real Reform". Deze Howard voelde zich sterk aangesproken door de abominabel slechte woontoestanden die in Londen en andere grote steden in Engeland (en op het continent!) waren ontstaan als direct gevolg van de snelle industrialisatie. Grote hoeveelheden mensen waren van het platteland vertrokken naar grote steden om daar in de nieuwe fabrieken te gaan werken. Maar er waren onvoldoende woningen en de woningen die er waren raakten overbevolkt en verkeerden in een verschrikkelijke conditie. Het leven in de Londense slums was een ware hel, met ziektes, geweld, vervuiling en lawaai als normale verschijnselen die een goed bestaan onmogelijk maakten.

Het gevaar voor opstanden en rellen was dan ook niet denkbeeldig. Howard zocht de oplossing voor dit vraagstuk in een geheel nieuwe aanpak van de volkshuisvesting en de verstedelijking. Hij stelde voor op grotere afstand van Londen (zo'n 15-30 km) nieuwe steden te stichten die veel groen zouden moeten hebben en ruime lichte woningen. Hij noemde deze steden dan ook "tuinsteden". Ze zouden niet te groot moeten worden (ongeveer 30.000 inwoners) en er zouden veel voorzieningen in deze steden moeten worden gesticht, zoals scholen, buurthuizen, ziekenhuizen e.d. Er zou ook voldoende werkgelegenheid moeten zijn, zodat de bewoners op korte afstand van hun woning konden werken en dat alles in een gezonde en lommerrijke omgeving.

Met deze gedachte zou Howard de vader worden van de moderne New Town Movement, die overal in de wereld in de jaren daarna grote navolging zou gaan krijgen. In Engeland zelf werden in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw enkele van deze tuindorpen gerealiseerd, waaronder Welwyn Garden City en Letchworth, beide nabij Londen.

Na de tweede wereldoorlog werd er in heel Engeland, Schotland en Wales een intensief New Town programma uitgevoerd waarin vele grote nieuwe steden werden opgenomen en ook daadwerkelijk gerealiseerd. Deze moderne nieuwe steden waren veel groter dan de eerste tuindorpen van Howard, zoals bijvoorbeeld de nieuwste stad Milton Keynes in Midden-Engeland, die uitgroeide naar zo'n 300.000 inwoners.

Ook in Nederland vond deze gedachte navolging. Al in het begin van de vorige eeuw had de bekende arts-schrijver Frederik van Eeden zich bezorgd getoond over de wantoestanden in de grote steden en gepleit voor een nieuwe vorm van volkshuisvesting en samenlevingsvormen. Hijzelf stichtte daartoe voor hemzelf en enkele geestverwanten de kolonie Nieuw Walden in het Gooi, waar dit ideaal van samenwonen werd uitgetoond. Zijn vriend Jaap London maakt in die tijd een ontwerp voor een zogeheten Lichtstad, waarin de naam zegt het al de bewoners in een lichte en ruime omgeving kunnen wonen.

In Amsterdam ontwerpt de directeur van de gemeentelijke Dienst Volkshuisvesting een plan voor een Howardiaanse tuinsteden op afstand van Amsterdam. Een plan dat niet wordt uitgevoerd maar dat wel aanleiding geeft voor het nadenken over de volkshuisvesting in nieuwe wijken van Amsterdam, wat leidt tot het zogeheten Algemeen Uitbreidingsplan (plan West) van de internationaal gerenommeerde Amsterdamse stedenbouwkundige C. van Eesteren. Dit plan voorziet niet in afzonderlijke tuindorpen, maar wel in nieuwe grote tuinstadachtige wijken als uitbreiding van Amsterdam.

In dezelfde tijd worden de plannen voor de inrichting van de nieuwe IJsselmeerpolders ontwikkeld.

In deze polders zullen vele nieuwe dorpen en steden moeten worden gebouwd: allen geheel nieuw opgezet en in korte tijd planmatig gebouwd. Daarom te beschouwen als echte nieuwe steden. Voor deze stedenbouw worden ontwerpen gemaakt die deels nog de tekenen dragen van de oudere ontwerpers, maar er zijn ook ontwerpen die het stempel van de moderne stedenbouw dragen, zoals het dorp Nagele in de Noordoostpolder, Dronten in Oostelijk Flevoland en het plan voor Lelystad.

Later volgen moderne plannen voor het dorp Zeewolde en de grote nieuwe stad de grote stad Almere. Naast deze compleet nieuwe steden in de droog gemaakte IJsselmeerpolders kent ons land nog

een aantal stedelijke ontwikkelingen die als 'nieuwe stad' mogen worden betiteld omdat de toevoeging aan een reeds bestaande kleine kern zo omvangrijk is dat het nieuwe gedeelte sterk bepalend is geworden voor de stad als geheel. Dit zijn de zogeheten groeikernen als Purmerend, Houten, Nieuwegein, Zoetermeer, Hoofddorp en Emmen.

Kenmerkend voor deze nieuwe steden is - naast de snelle planmatige en veelal door de overheid geleide groei - het modernistisch ontwerp van stad en gebouwen, en het gebruik van moderne technieken en materialen. Aan deze steden is bijna altijd scherp af te lezen in welke tijd en volgens welke stedenbouwkundige stroming zij zijn ontworpen en gebouwd. Veel van de wat vroegere steden dragen naar vormgeving het kenmerk van de traditionalistische opvatting (laagbouw, baksteen in een groene omlijsting), zoals in de vroege Engelse en Nederlandse tuinsteden- en dorpen. Maar later in de tijd - zestiger jaren - worden de nieuwe steden gebouwd volgens modernistische opvattingen, die teruggaan op de beginselen van een architect als Le Corbusier, die zelfs eens opperde het stadscentrum van Parijs door modernistische nieuwbouw te vervangen.



Plan Almere 1977
(T. Koolhaas associates)

In de concrete praktijk van de nieuwe stedenbouw echter zijn deze rigide vormen nooit gerealiseerd, en is een eigen modernistisch idioom van vormhoud en inhoud tot stand gekomen. De eigentijdse nieuwe steden getuigen hiervan.

Waar vinden we nieuwe steden in de wereld?

In de wereld als geheel zijn vele honderden nieuwe steden gebouwd of in aanbouw. Deze steden verschillen sterk in doelstelling, functie en vormgeving. Er zijn monofunctionele steden die gebouwd zijn om exploitatie en bewerking van grondstoffen te vergemakkelijken, nieuwe havens in gebruik te kunnen nemen of gespecialiseerde wetenschapscentra te huisvesten.

Andere steden zijn gesticht om nieuwe brandpunten in dunbevolkte streken te vormen, de bevolkingstrek vanuit het platteland op te vangen of grote en dichtbevolkte steden te ontlasten.

De inwoneraantallen van deze steden zijn zeer gevarieerd, uiteenlopend van aantallen onder de 50.000 tot uitschieters ver boven het miljoen. Een compleet overzicht van deze grote aantallen nieuwe steden op wereldschaal is tot op heden niet beschikbaar en zou ook buiten het kader van deze beknopte informatie vallen. De website van het New Town Institute bevat wel een goede interactieve wereldkaart met New Towns. De globale ontwikkelingen worden hieronder kort aangestipt.



New Towns wereldkaart.

In Europa heeft Frankrijk op dit moment het meest omvangrijke en sterk multifunctionele nieuwe steden programma. Op korte afstand rond Parijs zijn vijf nouvelles villes in aanbouw, die elk inwoneraantallen van zo'n 200 à 300.000 zullen tellen. Daarnaast zijn ook elders nieuwe steden ontwikkeld, zoals nabij Lille, Lyon, Marseille en Rouen. In België is slechts sprake van één nieuwe stad: de studentenstad Louvain La Neuve. Duitsland kent een aantal nieuw ontwikkelde industriesteden uit de jaren dertig van de vorige eeuw zoals Wolfsburg en Salzgitter nabij Braunschweig.

In Scandinavië is nauwelijks sprake van zelfstandige nieuwe steden. Hier is het verstedelijkingsbeleid vrijwel geheel gericht geweest op grote uitbreidingen van bestaande steden, zoals dat ook het geval is in de landen van Zuid-Europa.

Grote aantallen nieuwe steden worden wel aangetroffen in de landen van de voormalige Sovjet-Unie en de landen van Oost-Europa. Hier gaat het dan over het algemeen om nieuwe grote (tot zelfs 500.000 inwoners) en kleinere nederzettingen (50-200.000 inwoners) die bijna volledig zijn gericht op grondstoffenwinning en bewerking daarvan. Daardoor zijn het sterk eenzijdige steden die op grote afstand van bestaande bevolkingsconcentraties zijn gesticht om een industrieel-economisch doel te dienen. In aantallen gaat het in dit oostelijk deel van Europa en richting Azië naar raming om meer duizend (!) nieuwe stedelijke nederzettingen.

Vanzelfsprekend zijn ook op andere continenten vele nieuwe steden gebouwd. In het voorgaande kwam de nieuwe wereld van Noord-Amerika al even ter sprake, waar in feite elke stad nieuw is gesticht na de kolonisatie in de achttiende en negentiende eeuw.

Toch zijn dit over het algemeen geen planmatig opgezette steden die langs een vooraf vastomlijnd ontwerp en met een bepaald doel voor ogen zijn gebouwd. Met uitzondering van de steden die volgens het City-Beautiful idee zijn ontworpen, gaat het hoofdzakelijk om spontaan tot grote stad



New Town Adelaide in 1839

en metropool uitgegroeide nederzettingen, in een betrekkelijk los verband en in heel lage woningdichtheden. Een nieuwe ontwikkeling hierin vormen steden die als particulier project worden ontworpen voor een kopersmarkt zonder veel stedelijke sfeer en voorzieningen, zoals die zijn te vinden in Amerika (Columbia-Maryland, Horizon City (Texas), Irvine Ranch (California), in Australië (Monarto en Murray New Town-Adelaide) en in Canada (Bramalea en Erin Mills bij Toronto). Het zijn overigens allen redelijk grote steden met een (voorzien) bevolkingsomvang van 100- 200.000 inwoners.

Echte new towns, in de zin van zelfstandige stedelijke eenheden met een zeker multifunctioneel en integraal karakter (dus incl. infrastructuur en voorzieningen in een planmatige opzet met een bepaalde sociale en economische doelstelling) zijn en worden in grote aantallen gebouwd in Azië en Zuid-Amerika. In de Aziatische wereld is sprake van een zeer krachtige verstedelijking waarbij de bevolkingsgroei en de migratie vanuit het platteland op korte termijn moet worden opgevangen in nieuwe steden.

China is hiervan het meest sprekende voorbeeld met als voorbeeld (uit vele tientallen!) Shanghai, waar rond de conurbatie zo'n tien new towns worden gebouwd, met inwoneraantallen van 50 tot 200.000 elk.

Maar ook in India is sprake van tientallen grote nieuwe steden, waaronder als zeer grote de verdubbeling van Mumbai (New Bombay), een stad van nu al ruim 10. mln. inwoners...

Daarnaast worden talrijke nieuwe steden gebouwd in landen als Hong Kong (acht steden met 150-150.000. inwoners op afstand van de centrale stad), Maleisië (tien nieuwe steden buiten Singapore met 70-450.000 inw.), op de Filipijnen wordt gewerkt aan een stad van 250.000 inwoners op 25 km. van Manilla.

Indonesië heeft een omvangrijk new town programma met steden van 100.000 (Dryorejo bij Soerabaja) tot 500.000 inwoners (Serpong bij Djakarta). Korea heeft zo'n tien grote nieuwe steden (50.000 – 400.000 inwoners) verspreid over het land, evenals Taiwan dat meer dan twintig nieuwe steden wil gaan bouwen met inwoneraantallen tot 200.000.

Japan kent van oudsher een groot aantal new towns, die sterk passen in de Europees-Engelse traditie, met steden van 50 tot 400.000 inwoners rond de grote bevolkingscentra van Tokyo, Osaka en Nagoya.

In het Midden-Oosten zijn en worden in Israël enkele grote nieuwe steden gebouwd, zoals Ashdod bij Tel Aviv en Beer Sheba in de Negev, terwijl er wordt gewerkt aan de stad Mediin (voor 300.000 inw.) tussen Tel Aviv en Jeruzalem. Saudi-Arabië heeft grote nieuwe steden aan de Rode Zee en de Perzische Golf, Libië bouwt aan Ras Lanuf, een stad voor 100.000 inwoners, terwijl in Algerije een nieuw Agadir wordt opgebouwd (Tema/Enza voor 400.000 inwoners). Egypte kent een new town programma van meer dan tien steden rond Caïro en elders in het land, met inwoneraantallen van 50- 500.000 inwoners. In Iran tenslotte wordt nabij Ispahan de nieuwe stad Foulad-Chahr gebouwd voor zo'n 300.000 inwoners, terwijl rond Teheran al eerder een aantal nieuwe steden is gebouwd.

In Afrika wordt in een groot aantal landen voorbereidingen getroffen of daadwerkelijk gewerkt aan nieuwe steden ter opvang van de grote verstedelijkingsgolf van de laatste decennia. Nigeria heeft een plan tot bouw van nieuwe provinciehoofdsteden en een nieuwe centrale stad (Abuja) 1,6 mln. inw.), Tanzania werkt aan de nieuwe stad Dodoma (350.000 inw.). Botswana heeft Gaborone in ontwikkeling en Malawi ontwikkelt de grote stad Lilongwe.

In Ivoorkust wordt een nieuwe havenstad gebouwd (San Pedro voor 300.000 inwoners) en in Ghana is de nieuwe stad Tema bedoeld voor 400.000 inwoners. In Zambia wordt Kafue ontwikkeld, en in Kameroen de stad Kumba (170.000 inw.).

Ook Zuid-Amerika heeft traditioneel nieuwe steden gebouwd en er zijn meerdere programma's in ontwikkeling. Brasilia met zijn satellieten is bekend, maar ook Colombia heeft nieuwe steden rond Bogota en in Venezuela zijn grote nieuwe steden zoals Ciudad Losada bij Caracas en Ciudad Gyayana in het Zuiden ontwikkeld, elk voor zo'n 500.000 inwoners.

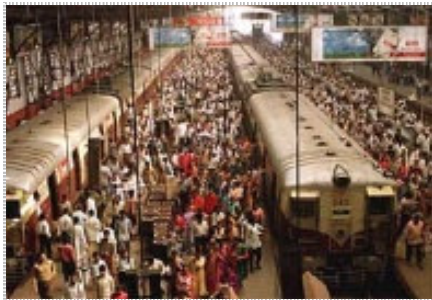
Ook elders op dit continent zijn steden in de maak om de grote bevolkingsgroei op te vangen.

De nieuwe stad en de wereldbevolking

Wat leert nu dit beknopte overzicht? Dat overal in de wereld de nieuwe stad als belangrijk instrument in het verstedelijkingsbeleid een zeer belangrijke rol speelt. Natuurlijk is de concrete uitvoering van alle genoemde voorbeelden in Azië, Afrika en Zuid-Amerika niet overal en in de gewenste mate gaande. Daarvoor is de verstedelijking als maatschappelijke opgave te zeer verbonden met de maatschappelijke problemen in de betreffende landen zelf.

Maar het is onmiskenbaar en onvermijdelijk dat de verstedelijking zich op ongekende schaal in de wereld zal voortzetten en dat de bouw van vele honderden nieuwe steden daarin een onmisbaar element is. Tegelijkertijd vragen de vele honderden 'oude' nieuwe steden in de 'oude' wereld om ingrijpende vernieuwing en aanpassing aan moderne tijden. Vooral die steden die als monofunctionele industriesteden zijn gebouwd en geen aanvaardbaar leefklimaat meer bieden.

Wereldwijd voltrekt zich de zogeheten demografische transitie in een historisch gezien niet eerder voorgekomen tempo. Deze transitie bestaat uit een zeer hoge bevolkingsgroei, gepaard gaand met een massale trek vanuit het platteland naar de steden. De ramingen voor de bevolkingsgroei spreken duidelijke taal: van ruim 4 miljard mensen nu, naar zo'n 10 miljard tegen het einde van deze eeuw.



Steeds meer stedelingen (Bombay)

Nu wonen zo'n 2 miljard mensen in steden, in 2030 zullen dat er al ca. 4 miljard (moeten) zijn. Deze mensen zullen in een of twee generaties een gezinsrevolutie doormaken: van plattelanders naar stedelingen in een ingrijpend gewijzigde situatie wat gezinssamenstelling, leefwijze, opleidingsbehoefte, arbeidsmogelijkheden, tijdsindeling, maatschappelijke participatie etc. etc. betreft. Onze nieuwe steden zullen die mensen moeten huisvesten en deze veranderende omstandigheden grotendeels meebepalen. De steden moeten daarop zijn ingericht en hoe beter zij dat zijn, hoe meer kansen zij deze inwoners bieden op een beter bestaan. En daarom gaat het per slot van rekening in de stedenbouw.

Collectie bibliotheek Almere

Bibliotheek Almere beschikt over een groeiende collectie boeken die te maken hebben met New Towns. Deze zijn te vinden op de tweede etage van de hoofdvestiging, Schrijverstraat 1.

Urbadoc

Urbadoc is een internationale bron, met verwijzingen naar ca. 700.000 documenten die met stedelijke en regionale ontwikkeling te maken hebben. Het bevat de volgende databases:

- Acompline and Urbaline (Greater London Authority, UK)
- Docet, Bibliodata (Archinet, Italy)
- ORLIS, (Deutsches Institut für Urbanistik, Germany)
- Urbamet, Pascal and Francis (Association Urbamet and INIST, France)
- Urbaterr (Centro de Información y Documentación Científica, Spain)



Urbadoc is in alle vestigingen van bibliotheek Almere raadpleegbaar.

Verwijzingen

Voor een overzicht van gerelateerde websites hebben wij een aparte pagina ingericht.

Catalogi

De Catalogus de gezamenlijke catalogi van de Flevolandse Openbare Bibliotheken.

Dertien onder één knop, de gezamenlijke catalogus van dertien WSF bibliotheken.

Worldcat, de wereldwijde bibliotheekcatalogus in ontwikkeling.

Instellingen Nederland

- International New Town Institute - Almere.
- Casla - Kenniscentrum voor Architectuur, Stedebouw en Landschap in Almere.
- IKC RO - Informatie- en kenniscentrum Ruimtelijke Ordening
- Grote Stedenbeleid - loket voor beleidsinformatie over het Grotestedenbeleid (GSB).
- Grote Stedenbeleid in Europa - De Europese Unie ondersteunt het Nederlandse Grotestedenbeleid met inhoudelijke en financiële bijdragen.
- Kenniscentrum Grote Steden - voorziet steden en departementen van praktische en wetenschappelijke kennis over stedelijke vraagstukken.
- NICIS - Netherlands Institute for City Innovation Studies
- NIROV - Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
- De Nieuwe Kaart van Nederland - geplande ruimtelijke ontwikkelingen in Nederland.
- RPB - Het Ruimtelijk Planbureau, Nationaal Kenniscentrum voor de Ruimte.
- VROM - Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu.
- NAi - Het Nederlands Architectuurinstituut
- KEI - Kenniscentrum voor stedelijke vernieuwing
- Stadsarchief Almere.
- Flevoland Boven Water - Digitale catalogus van het Nieuwland Erfgoedcentrum.



Instellingen Internationaal

- New Towns Net - European New Town Platform
- IHS - Institute for Housing and Urban Development Studies (Erasmus University, Rotterdam)
- IFHP - International Federation for Housing and Planning
- INTA - International Urban Development Association
- Planned Community Archives - dedicated to improving the quality of community development in the USA.
- The New Town - research and exhibition project by Crimson Architectural Historians, Rotterdam.
- UN Habitat - United Nations Human Settlements Programme